

Monumentnummer*: 518366

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **28 juni 2004**
Kadaster deel/nr **82914/36**

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Amsterdam		Amsterdam		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Kerkstraat	126 A	A		1017 GP	Amsterdam		
Kerkstraat	126 B	B		1017 GP	Amsterdam		
Kerkstraat	126 D	D		1017 GP	Amsterdam		
Kerkstraat	126 C	C		1017 GP	Amsterdam		
Kerkstraat	126 E	E		1017 GP	Amsterdam		
Prinsengracht	769 E	E			Amsterdam		
Prinsengracht	769 D	D		1017 JZ	Amsterdam		
Prinsengracht	769 C	C		1017 JZ	Amsterdam		
Prinsengracht	769 B	B		1017 JZ	Amsterdam		
Prinsengracht	769 A	A		1017 JZ	Amsterdam		
Prinsengracht	759			1017 JZ	Amsterdam		
Prinsengracht	763			1017 JZ	Amsterdam		
Prinsengracht	761			1017 JZ	Amsterdam		
Prinsengracht	765			1017 JZ	Amsterdam		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Amsterdam	I				12124		
Amsterdam	I				11883		
Amsterdam	I	11945	A2				
Amsterdam	I	11945	A3				
Amsterdam	I	11945	A4				

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Amsterdam	I	11945	A1	
Amsterdam	I			11890

*Omschrijving***

In 1854-'57 naar eclectisch ontwerp van J.H. Leliman opgetrokken ZIEKENHUIS, gebouwd in opdracht van de Vereeniging voor Ziekenverpleging voor de goeode burgerij en mede bedoeld voor de opleiding van professionele verpleegsters; uitgebreid in 1872 aan de Kerkstraat met een zusterhuis en aan de Prinsengracht in 1890 en in 1902-'03 (naar ontwerp van C.B. Posthumus Meyjes).

N.B. Aan J.W. Beversen & Zoon werden de fundeerwerken aanbesteed, aan D.R. van Dartelen de bouw zelf en het aftimmeren daarvan.

Omschrijving

In verschillende fasen tot stand gekomen ziekenhuis, waarbij de oudste kern wordt gevormd door de negen traveeën brede verpleeginrichting naar ontwerp van Leliman aan de Prinsengracht (hoofdgebouw); aan de Kerkstraat bevindt zich het uit 1872 daterende bijgebouw (in oorsprong bestemd als zusterhuis, thans ingericht als polikliniek) ter breedte van tien vensterassen. De in 1890 en 1902-'03 toegevoegde uitbreiding ter linkerzijde van de oudste kern telt acht vensterassen. Het bakstenen hoofdgebouw rust op een natuurstenen plint en vervolgens op een gepleisterde sokkel. Het pand heeft met de kelder inbegrepen vijf bouwlagen onder een schilddak bedekt met rode pannen.

Het gebouw is door middel van één en drie vensterassen brede risalieten verticaal geled. De risalieten breken door de uitkragende kroonlijst en zijn voorzien van steekkappen, gedekt door rode pannen. De dakvorst is voorzien van spitsvormige bekroningen. De horizontale geleding komt tot stand middels de gepleisterde sokkel, een gepleisterde kroonlijst tussen beganegroundverdieping en eerste verdieping en de twee eveneens gepleisterde cordonlijsten tussen de overige verdiepingen. De risalerende middenpartij van het oudste bouwdeel bevat in het midden de rondboogvormige entree, voorzien van een gepleisterde omlijsting met fronton. De vensters op de beganeground en eerste verdieping zijn rondboogvormig en voorzien van kruiskoziijnen. De segmentvormige vensters op de tweede en de rechthoekige vensters op de derde verdieping zijn eveneens voorzien van kruiskoziijnen. Vergelijkbare vensters zijn toegepast in de uitbreiding te linkerzijde, waarbij de rondboogvensters op de beganeground lager zijn doorgetrokken en van een hardstenen dorpel zijn voorzien. De uitkragende gootlijsten, die telkens verspringen met de diverse kappen, zijn aan de onderzijde voorzien van een fries met consoles.

Aan de achterzijde springt het hoofdgebouw met twee vleugels in een oorspronkelijk van priëlen voorziene tuin. Van het voormalige zusterhuis aan de Kerkstraat dateren het rechter bouwvolume (met uitsluiting van de buitenste travee) en het risalerende bouwvolume met de getande tuitgevel van de eerste bouwperiode (1872). De gehele gevel bestaat uit drie bouwlagen onder een schilddak met shingles. In het rechter bouwdeel is de tweede verdieping iets naar achter geplaatst boven een uitkragende waterlijst. De ingangstravee risaleert en is voorzien van een rondboogvormige gepleisterde entree met rond de boog de goudkleurige letters: 'ZIEKENVERPLEGING'. (Oorspronkelijk stond er: 'Vereeniging voor Ziekenverpleging'). De twee eerste bouwlagen zijn voorzien van kolossale pilasters. De vensters op de beganeground zijn rondboogvormig, die op de eerste en tweede verdieping rechthoekig: alle voorzien van kruiskoziijnen. De rechte kroonlijst is aan de onderzijde voorzien van een tandfries. De twee dakkapellen zijn oorspronkelijk.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Beide andere bouwvolumes hebben tussen de verdiepingen een fries met gedecoreerde tegels, welke laatste zich ook bevinden in de boogvelden van de rondboogvormige vensters op de tweede verdieping. Het middelste bouwdeel heeft een gemetselde dakkapel met pilasters; het linker een van een tandlijst voorziene tuitgevel met een natuurstenen dekrand.

Waardering

Zowel het zusterhuis/ziekenhuis aan de Prinsengracht als het later aan de Kerkstraat verrezen zusterhuis zijn van algemeen belang vanwege de cultuur- historische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-geneeskundige ontwikkeling. Het gebouw is het oudste niet voor de armenzorg maar volgens medisch-verpleegkundige overwegingen nieuw gebouwde particuliere ziekenhuis van Amsterdam. Hiermee is tevens de typologische waarde aangeduid.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Gezondheidszorg

Onderwijs en wetenschap

Appartementengebouw

Functie

Ziekenhuis

Opleidingscentrum

Verpleegstershuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument